

עניין: חיוב קרבן תודה וברכת הגומל למכניס עצמו לסכנה שבט הלוי ח"ג סי' קסג

לבוש או"ח סי' ריט

א ארבעה צריכין להתדות לה' יתברך על חסדיו שעשה עמם, והם, יורדי הים * כשיעלו (א) ממנו, והולכי מדברות כשיגיעו ליישוב, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה ב' [א] חבוש בבית האסורין (ב) ויצא, וסימנם וכל החיים יודוך סלה ר"ת ח'ולה י'סורים י'ם מ'דבר. והודאה זו דוד המלך ע"ה צוה עליה במזמור ק"ז המתחיל הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, והזכיר שם באותו מזמור בפירוש אלו הארבעה, תעו במדבר בשימון דרך וגו' עד יודו לה' חסדו וגו' כי השביע נפש וגו' הרי הולכי מדברות. וישובי חושך וצלמות אסירי עני וברזל וכו' עד יודו לה' חסדו וגו' כי שבר דלתות נחשת וגו' הרי חבוש בבית האסורין וכו'. אוילים מדרך פשעם וגו' עד יודו לה' חסדו וגו' ויזכרו זבחי תודה וגו' הרי חולה ונתרפא. יורדי הים באניות וגו' עד יודו לה' חסדו וגו' הרי יורדי הים:

פרי מגדים או"ח הקדמה לסי' ריט

לנו [נעיק] א' כתב דוד המלך ז"ל עליה, (ובר"מ פרק י' מהלכות ברכות הלכה ה' נדרש בגמ' ע"פ כ"ז קיד, א' אין ידי כעת), ובמנחות דף פ"ב א' ובר"מ פרק י"ז מהלכות מעשה הקדנות הלכה י"ז, מודה הרי זו מביא מחולין ולא [לשמיטת] א"ס על נס שאסור אלא על דין מורה, ומה שכתב רש"י צומש פרש"ט לו [נ], א"ס על מודה שצריך להודת מדרבנן קאמר, וקרא מיירי בנדר או נדבה, הן אמר דמשמע עכ"פ דין דברי קבלה יש לו שמהלך ברוח הקודש נאמר כמו אסתר, ובא"ח [סימן] (תרפ"ה) [תרפ"ו] צ"י [ד"ה אפ"ה] בשם ר"ה [נגילה ד, א] דברי קבלה (כס"ת) [כדברי תורה] דמי, יע"ש. וכתבנו בפתיחה כוללת [א"ח סימן יח] דפסק דברי קבלה לחומרא כמו בשל מורה, א"כ למה לא יחשב מודה על נס דבר שנחוצה כהאי גוונא, דאף דרבנן גופא אי לאו דהכי אתנו הוה של מורה ממש, עיין [ספר המעלות להרמב"ן] בפרק הא' [דף ו' ע"א], והדברים ארוכים אין מקומם פה. ומכל מקום למדנו מי שפסק לו א"ס צריך הגומל או לאו דחור ומצדן צ"ל שם ומלכות, דברכות אין מעכבות רק הודאה בענין *.

שו"ת רבי עזריאל

הילדסהיימר או"ח סי' כט

אחד הפיל עצמו לים בכונה לאבד עצמו לדעת וניצל שלא כדרך הטבע כגון שבלעו דג והקיא ליבשה וכי"ב אם מותר או חייב לברך הגומל וכן בברכת ההודאה על הנס אם יוצאי חלציו מחיובים או מותרים לשבח על הצלת אביהם (א).

ונלע"ד דאף אם נאמר דמי שרצה לאבד עצמו לדעת אין מניחים אותו לברך ברכות אלו, היינו דוקא אם מונחים כל ההנחות אשר נצרכים עד שמונעים ממנו כל הדברים שהם משום יקרא דשכבי אם נעשה מדעתו הרעה ונאבד במצולות אבל אם חסר מכל התנאים במס' שמחות ובש"ע סי' שמ"ה אוי אין אנו יכולים למנעו מלברך ברכותיו אף אם ספק

חתם סופר או"ח סי' נא

נחזור לענייננו, אחר ג' אלו סיים ויזכרו זבחי תודה דראוי לנדור עליהם זבח תודה, שוב מתחיל (מהולכי מדבריות) [מיוירי הים] ומסיים יירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו, משמע מזה דיוורדי הים שהוא עצמו הכניס עצמו אל הסכנה וגם נמסר לדין שמים כי רבים רחמיו ולא בידו בעלי חיים ע"כ אינו חייב קרבן אלא לרומם בקהל עם ותרי רבנן, נמצא לפ"ז תלת קמייתא יזכרו זבח תודה ולא צריכי קהל עם ומושב זקנים, ויורדי הים סגי להו בהודאה בציבור ותרי רבנן:

ש"ת

תשובה

ממנו דעתי מי שזאת סם המות ונסחבן והשקרלו בו הרופאים הרבה מאד ועשו וסללוהו דארוכס ל' עלתס ועמר על כוריו או חייב לברך ברכת הגומל א"ל *
נראה פשוט דחייב לברך ברכת הגומל כשכריח לנמרי דפנס רנרון שלפנינו אינו דומה לחולה ונתרפא דחייב לברך הגומל דהסס החולי שסכל כל לו כעל כרוס שסוף לא סיה יונה לסיוס חולס ומוטל על ערס רוי ומן השמים החולואוסו כחולי גדול מבי"ס נחקיוס הגומל כרס סכא דסחולי סקכל ונסקסכן הוס ענטס סחולו כמה שססס סס סמוס * מ"מ לריוי אין חולוק כיוססס רעיקר תקנט סכרסס אינה אלא על. הרפוסס רמן השמים סקו עליו ורופסווסו א"כ אין הפרש בין חולס למסכר עמלו לרעס רכסס דכחולס ונתרפס מברך סכא נמי מברך וכ"ס דוטסס סכרסס סגומל לסיוססס טוכוס סיוסס טפי סכא דס' שססס סס סמוס קוס סיוס לסמים רעכר על ונסמרתס מרד לנספסוקיס וכסלט כנסס ססס סס סמוס ונסקסס וכפסס כיוי וכוין סמוס וסוס מוסכר גס עוס"כ כרנע קטון רח"ל ועכ"ז סקו עליו מן השמים ושלס דכרו ורפססו כודלי דשיין לו לברך הגומל לחייכיס טוכוס ועיין למרן ז"ל כס"ע סי' רי"ט ס"ט סכסכ סני ארכס

ואני

אמרתי לו שלע"ד יש לסכא רחוס ככוסס לנרון שלפנינו מ"מ ס"ס חור"א ז"ל כס' מחוקק ברכה א"ס סי' רי"ט משס סרב חו"ן ז"ל ח' סססס כרוס ענין כחלומי וסנס סססס ססלס וססס וססס חוללי לפני וסיוקי שולו דכר ילסן אכיו כסיוול מסעקידס כיוך ברכס סגומל כיון סכא ליוי סכנס וכן ר' שנכנסו לפרסס ססוס מקוס מסוכן רע"ק שינא בסלוס וכן כ"ג כיוס"ך כסססס כנסס לפני ולפניס מברך ברכס סגומל א"ל וסיוס לי סרב ז"ל נלע"ד לחלק כי מעולס לא סקון רכנס לברך ברכס סגומל ססוס ברכס סודלס לא ככרס סכסס לרסס כעל כרוס ססססס ככרס ססוס כמסמר וכסווי ס' לעסווסו אינו חייב לברך עכ"ד ככרון שלפנינו לא כל עליו סססנס